

Natura 2000 område nr. 233 Brabrand Sø med omgivelser

Områdebeskrivelse

Århus Ådal er en tunneldal, der blev dannet under sidste istid af strømmende smeltevand under det daværende isdække. Efter isafsmeltningen blev ådalen omdannet til en smal, lavvandet brakvandsfjord, der strakte sig fra Kattegat ind gennem dalen til Skibby. Efterfølgende landhævning dannede Brabrand Sø.

Efter længere tids forarbejde blev Årslev Eng sø i marts 2003 sat under vand. Formålet med projektet er at nedsætte belastningen med næringsstoffer til Brabrand Sø og Århus Bugt, at tilføre området en større naturmæssig variation og at forbedre de rekreative forhold i området. Årslev Eng sø er i dag en ca. 100 ha stor, lavvandet sø med en maksimal dybde på omkring 1,25 meter.

Det samlede areal er på 521 ha.

Vigtigste naturværdier

Brabrand Sø er naturligt en næringsrig sø, som i en uberørt naturtilstand ville have en stor bestand af undervandsplanter, vandinsekter og forskellige rovfisk. Trods Årslev Eng sø's korte levetid er søen allerede blevet tilholdssted for mange fugle, også sjældne fuglearter. En vådbundsflora er ligeledes begyndt at etablere sig.

Langs bredden af søerne ligger flere rigkær, hvoraf enkelte stadig indeholder sjældne planter som f.eks. kødfarvet gøgeurt. Langs søen findes desuden enkelte småskovspartier med bøge-, ege- og elle-/askebevoksninger. I et vandhul syd for Brabrand Sø er guldsmeden grøn mosaikguldsmed fundet.

Trusler mod områdets naturværdier

Naturtilstanden i Brabrand Sø er ikke tilfredsstillende som følge af eutrofiering og fosfortilførslen til søerne er stadig for stor. For at opnå en bedre tilstand i søerne skal fosfortilførslen reduceres yderligere. Med tiden vil det kunne resultere i mere klart vand, hvilket vil give mulighed for kolonisering med undervandsplanter og dermed give bedre muligheder for smådyr, fisk og fugle.

Luftbåren kvælstofforurening udgør på længere sigt en trussel mod den kvælstoffølsomme naturtype rigkær. Næringsberigelsen kan medføre, at højt voksende urter, græsser og vedplanter udkonkurrerer lavtvoksende og lyskrævende nøjsomhedsarter, som er karakteristiske for naturtypernes plantesamfund.

Tilgroning er en trussel mod stort set alle lysåbne naturtyper i området, og det vurderes, at der er behov for pleje - primært i form af græsning eller høslæt - af større eller mindre omfang på hele det kortlagte areal. Plejen på de mest tilgroede arealer vil typisk dreje sig om rydning af opvækst og etablering af græsningsdrift.

Målsætning og indsats

Brabrand Sø og Årslev Eng sø skal henligge som naturligt næringsrige søer, og skal sammen med skovtyperne, rørskovene og de afgræssede rigkær fremstå som et naturmæssigt hele med plads til mange forskellige plante- og dyrearter. I Natura 2000-

området skal der speciel være fokus på næringsrige søer og rigkær. Begge naturtyper skal være vidt udbredte i området og danne levested for bl.a. odder og damflagermus. Der er desuden fokus på at sikre yngle- og rastesteder for damflagermus.

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af lysåbne forhold ved at sikre en drift (græsning) af de lysåbne naturtyper. For mange vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi, ligesom der skal sikres gode levesteder for odder og damflagermus. Skovnaturtyper sikres, evt. ved indgåelse af aftaler. Der foretages en sammenkædning af forekomsterne af rigkær, hvor det naturmæssigt er muligt. Endelig udføres en særlig indsats for truede naturtyper ved at udvide arealet af rigkær.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter		X		
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		X		
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.		X		